

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ КОНТРОЛЬНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ

В статті окреслено коло проблем та доведена пріоритетність формування системи контрольно-аналітичного забезпечення управління економічним потенціалом підприємств на основі об'єктно-орієнтованого підходу. Визначено систему об'єктів і показників контролю і аналізу економічного потенціалу у відповідності з циклом відтворення вартості підприємства. Сформульовано методологічні положення пооб'єктного контролю і аналізу потенціалу ефективності діяльності підприємств. Обґрунтовано об'єктно-орієнтований підхід до контролю і аналізу економічного потенціалу, використання якого дозволяє сформувати інформацію для оцінювання ризиків та резервів на покриття втрат економічних вигід від ризиків. Розкрито механізм використання аналітичної інформації для розробки бюджету резервних коштів.

Ключові слова: система контрольно-аналітичного забезпечення, об'єктно-орієнтований контроль та аналіз, економічний потенціал, управління економічним потенціалом, потенціал ефективності, ризики, резерви.

Постановка проблеми. В умовах посилення динамічності економічного середовища закономірним є зростання ролі системи контрольно-аналітичного забезпечення фінансово-господарської діяльності підприємств реального сектору економіки. Не контрольовані та не прогнозовані зміни як внутрішнього, так і зовнішнього середовища підприємства можуть призвести до зростання ризику настання кризових явищ. Тому особливої уваги потребує ідентифікація та врахування змін факторів невизначеності, що впливають на економічний потенціал підприємств. Існуючі системи контролю і аналізу є не придатними для оцінювання ризиків діяльності підприємств та внутрішніх резервів їх економічного потенціалу. Світовий досвід і вітчизняна практика підтверджують доцільність розвитку підходів до формування контрольно-аналітичної системи з позиції вартісної концепції та ризик-менеджменту. Стає першочерговим завданням розвиток методологічних засад системи контрольно-аналітичного забезпечення управління економічним потенціалом підприємств, яке б стало засобом формування інформації залежно від потреб різних користувачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Істотний внесок у становлення і розвиток теоретико-методологічного засад контролю зробили вітчизняні вчені, серед яких М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валуєв, Н.Г. Виговська, І.К. Дрозд, Є.В. Калюга, М.Д. Корінько, В.Ф. Максимова[13], Л.В.

Нападовська, В.П. Пантелеєв [14], О.А. Петрик, О.Ю. Редько, В.С.Рудницький, В.В. Сопко, В.О. Шевчук, а також зарубіжні дослідники: В.В. Бурцев, Є.О. Кочерін, В.Ф. Палій, Я.В. Соколов, Є.А. Аренс, К. Друрі, Дж.К. Лоббек, Е. Майєр, Д. Хан, П. Хорват, Ч.Т. Хорнгрен. На розвиток аналізу економічного потенціалу вплинули наукові праці таких вітчизняних і зарубіжних вчених, як М.І. Баканов, А.М. Герасимович, О.В. Єфімова, Є.Є. Іонін, М.О. Кизим, В.В. Ковальов, І.Д. Лазаришина, Є.В. Лапін, Є.В. Мних, Г.В. Савицька, В.К. Савчук, Л.С. Сосненко, М.Г. Чумаченко. Не зважаючи на велику кількість наукових розробок за тематикою контролю і аналізу, питанням контрольно-аналітичного забезпечення в управлінні економічним потенціалом підприємств не приділяється достатньо уваги. Потребують подальшого дослідження та вирішення ряд проблем методології та організації системи контрольно-аналітичного забезпечення управління, зокрема, концептуальне обґрунтування пооб'єктного контролю і аналізу економічного потенціалу, розробка підходів до оцінки ризиків та внутрішніх резервів економічного потенціалу підприємств.

Мета статі полягає у визначенні пріоритетних напрямків розвитку системи контрольно-аналітичного забезпечення управління економічним потенціалом підприємств в контексті вартісної концепції і ризик-менеджменту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для забезпечення ефективності управління економічним потенціалом підприємств першочерговим завданням є отримання інформації щодо ризиків, факторів їх виникнення, можливостей запобігання і оцінки їх впливу на створення вартості підприємств. Вирішення цього завдання можливе за умови формування системи контрольно-аналітичного забезпечення управління з позиції вартісної концепції та об'єктно-орієнтованого підходу. Результати дослідження свідчать про наявність проблем, пов'язаних з розробкою методологічних і методичних засад формування системи контрольно-аналітичного забезпечення управління економічним потенціалом підприємств, які потребують вирішення.

Перша група проблем пов'язана з необхідністю розвитку теоретичних та методологічних засад об'єктно-орієнтованої системи контролю і аналізу в управлінні економічним потенціалом підприємств за таких обставин: не повне врахування інформаційних потреб різних користувачів; відсутність інструментарію, придатного для виявлення факторів, що впливають на зміни вартості підприємства; недосконалість методів контролю і аналізу, що дозволяють ідентифікувати ризики та оцінити їх вплив на економічний потенціал підприємства.

Головною метою контрольно-аналітичної системи в управлінні економічним потенціалом є забезпечення зовнішніх і внутрішніх користувачів інформацією про наявність, стан, використання та розвиток економічного потенціалу підприємств. Виходячи з цього, цілі контролю економічного потенціалу підприємств повинні бути сконцентровані за ієрархічними рівнями, процесами управління та складовими цього потенціалу, що дозволяє здійснювати контроль і аналіз за об'єктами, які впливають на його розвиток. Таким чином, забезпечується цілісність контрольно-аналітичної системи, узгодженість інтересів і цілей, координація управлінських рішень на всіх рівнях управління та посилюється контроль за об'єктами. Для організації контрольно-аналітичної системи найбільш придатними є моделі контролю і аналізу майнового потенціалу, потенціалу ефективності, комплексного аналізу економічного потенціалу, аналізу достатності резервів на покриття витрат від ризику.

Предметом об'єктно-орієнтованого контролю і аналізу є економічний потенціал та вартість окремих його елементів. Виходячи з циклу відтворення вартості підприємства, ключовими об'єктами контролю і аналізу є: ресурси (активи) – процеси – результат (пасиви), власний капітал, зобов'язання. Це означає, що фінансово-господарська діяльність розглядається як система, що складається з трьох взаємопов'язаних елементів: ресурсів (необоротні і оборотні активи, трудові ресурси), виробничого процесу і результату [1, с. 70]. Входом в дану систему є ресурси, а виходом – результат. Такий підхід узгоджується з головною метою фінансово-господарської діяльності будь-якого підприємства та відповідає логіці безперервного циклу відтворення капіталу. Інші об'єкти контролю – доходи, витрати і капітал – є похідними від оцінки активів та зобов'язань.

Ступінь деталізації об'єктів контролю залежить від мети та завдань управління. Об'єкти контролю одночасно є і об'єктами управління, що підтверджується спрямованістю контрольної діяльності на забезпечення стану цього об'єкту, за допомогою якого досягається мета управління. Виходячи з ціннісної і вартісної концепцій [2; 3] основними ознаками класифікації об'єктів за процесами є: види діяльності, місця концентрації витрат, фактори витрат. Така класифікація є більш придатною для пооб'єктного контролю витрат і доходів. Так, для контролю доцільності здійснення витрат необхідне додаткове групування об'єктів контролю, що дозволяє посилити персональну відповідальність виконавців управлінських рішень.

Друга група проблем пов'язана з визначенням системи показників для здійснення контролю і аналізу економічного потенціалу підприємства, яка залежить від структури, мети, якісних і кількісних характеристик об'єкта контролю та методів рішення його завдань. Згідно з системним підходом показники контролю доцільно поділяти на вхідні параметри використання ресурсів (показники активів) та вихідні параметри результатів фінансово-господарської діяльності [4, с. 173]. На вході системи контролю здійснюється контроль і аналіз використання ресурсів на основі показників активів за критеріями: ресурсовіддачі, обіговості, продуктивності та платоспроможності. На виході контролюються результати, які представлені показниками прибутку, зміни грошових потоків та

власного капіталу. Звідси, систему показників впорядковано за чотирма рівнями: 1) інтегральний показник економічного потенціалу; 2) групи показників за об'єктами контролю; 3) критерії контролю (ресурсовіддача, обіговість, продуктивність, платоспроможність, прибутковість, витрати, грошові потоки, фінансові результати, вартісна оцінка, фінансовий стан); 4) ключові узагальнюючі та часткові показники (зокрема, резерви). Доцільність виділення таких груп ґрунтується на спрямованості контролю: досліджувати зміни об'єктів, тенденції та закономірності їх розвитку; оцінювати рівень і резерви економічного потенціалу підприємств; формувати інформацію для прийняття управлінських рішень. Звідси, не тільки забезпечується контроль на всьому ланцюжку створення цінностей, але й формується необхідна інформація для координації управлінських рішень.

Третя проблема пов'язана з удосконаленням методичних засад контролю і аналізу ефективності підприємств, який виділено в якості пріоритетного. Вирішення зазначеної проблеми можливо за умови використання методології об'єктно-орієнтованого підходу до контролю і аналізу потенціалу ефективності діяльності підприємств, положення якого відрізняються наступним: предметною областю – розмежування об'єктів та показників, у відповідності з циклом відтворення вартості підприємств; методичним забезпеченням – використання моделей обліку та контролю (обліково-аналітичних, нормативно-параметричних та моделі функціонального обліку та контролю) [9; 10; 11]; організаційним забезпеченням – містить модель контролю і аналізу (попередній, поточний, ретроспективний), підхід до оцінювання ризику втрат прибутковості за об'єктами контролю, процедури узагальнення інформації для оцінювання резервів на покриття ризику та коригування фінансового результату на резерви, інфляцію та ризик. В табл. 1 сформульовано зміст вихідних методологічних положень пооб'єктного контролю і аналізу потенціалу ефективності та їх переваги.

Новий концептуальний підхід до контролю і аналізу потенціалу ефективності діяльності підприємств ґрунтується на концепціях безперервності, ланцюжка цінностей, обліково-контрольної, фінансовій та концеп-

ціях: прибуткоутворюючих чинників – склад чинників прибутку розширено за рахунок чинників, які пов'язані з реалізацією продукції, ціноутворенням, резервами прибутковості, ризиком та інфляцією, та розмежовано для визначення пріоритетів контрольованих показників і контрольних точок; “директ-кост” – використовується в якості методологічного базису поточного контролю і аналізу співвідношення “витрати-обсяг-прибуток”.

Методологічну основу пооб'єктного контролю і аналізу потенціалу ефективності складають фундаментальні та додатково визначені принципи: невизначеності, цілеорієнтованості, стандартизації, об'єктно-орієнтованості, урегульованості [4, с. 301-311].

На побудову моделі контролю і аналізу потенціалу ефективності впливають такі виробничі чинники: розмір, масштаб та специфіка виробництва, тривалість операційного циклу, форма власності, вид економічної діяльності та галузі.

Вказані чинники впливають на визначення об'єктів, показників, методів контролю і процедури узагальнення інформації для потреб менеджменту. Для здійснення пооб'єктного контролю і аналізу потенціалу ефективності діяльності підприємств систему показників класифіковано з позицій створення вартості: 1) ефективність – потенціал відтворення вартості; 2) витрати – доходи – прибуток при допустимому рівні ризику, прибутковість – платоспроможність, ефективність – резерви ефективності; 3) вибір підходу до вирішення протиріччя “платоспроможність-рентабельність”; визначення функцій витрат, обсягу продажу, капіталу, прибутку; визначення чинників, що впливають на резерви ефективності. Це дозволяє спрямувати контрольні дії на ту групу показників, що найбільш впливає на чинники потенціалу ефективності, та сформувати достатню інформацію для суб'єктів управління. Систему запропонованих підконтрольних показників можна розширювати і деталізувати залежно від зміни напрямів господарської діяльності, завдань контролю і аналізу і появи інформації про ризику.

Методологічні положення пооб'єктного контролю і аналізу потенціалу ефективності діяльності підприємств

Елемент методології	Зміст елементу методології контролю і аналізу	Переваги пооб'єктної методології контролю і аналізу
1. Мета	Оцінювання резервів ефективності для формування бюджету резервних коштів	Вибір альтернативного варіанту бюджету резервних коштів на покриття ризику втрати прибутковості
2. Предмет	Стан та резерви потенціалу ефективності діяльності	Розширення предметної сфери за рахунок розмежування об'єктів, показників за складовими потенціалу ефективності
3. Об'єкти	Витрати, доходи, результати за центрами відповідальності, видами діяльності, продуктами, рівнями маржинального вкладу і підприємства	Орієнтованість на створення доданої вартості. Виявлення ризику втрат прибутку і резервів. Надання інформації для регулювання ризику операційної діяльності
4. Реалізація фундаментальних концепцій	Концепції: ланцюжка цінностей, безперервності, вартості, координаційна, функціонального обліку, обліково-контрольна	Безперервність процесу контролю та аналізу. Групування витрат у відповідності з метою пооб'єктного контролю; оцінка допустимості відхилень від стандарту; корегування планів
5. Принципи	Невизначеності, цілеорієнтованості, стандартизації, об'єктної орієнтованості, ефективності, регульованості, якості	Забезпечують реалізацію вихідних методологічних положень пооб'єктного контролю і аналізу резервів ефективності
6. Моделі обліку і контролю	Нормативно-параметричні, функціонального і стратегічного обліку і контролю, обліково-аналітичні (багатоступеневого обліку і контролю)	Контроль допустимості відхилень від стандарту, пооб'єктна оцінка резервів ефективності, резервування втрат від ризику
7. Концептуальний підхід	Контроль і аналіз потенціалу ефективності: попередній, поточний, ретроспективний	Формування інформації для оцінювання резервів потенціалу ефективності та прийняття управлінських рішень
8. Узагальнення інформації для прийняття управлінських рішень	Надання інформації користувачам та розробка заходів щодо формування резервів ефективності на покриття ризику	Прийняття управлінських рішень у відповідності з циклом створення вартості. Формування резервів на покриття ризику, коригування фінансового результату на чинники інфляції та ризику

Джерело: розроблено автором

Такий підхід до формування системи пріоритетних показників дає можливість сформувати єдину інформаційну базу для контролю і аналізу потенціалу ефективності діяльності підприємства.

Четверта проблема пов'язана з організаційним забезпеченням контрольно-аналітичної системи в управлінні економічним потенціалом підприємств в частині розробки методичних засад контролю і аналізу ефективності резервів для покриття втрат від ризиків. Досягнення мети відтворення вартості підприємства залежить від факторів часу, дохідності і ризику. Складний багаторівневий характер ризиків фінансо-

во-господарської діяльності, що мають різну природу, інтенсивність і наслідки прояву, вимагає використання різноманітних інструментів для його зниження. В методології та практиці аналізу затребуване вирішення завдання аналізу достатності резервів економічного потенціалу на покриття ризику у зв'язку з тим, що облікові та аналітичні моделі орієнтовані тільки на ідентифікацію резервів, визначених нормативним законодавством. Ця проблема вирішується з позицій аналізу впливу формування і використання резервів в якості інструмента регулювання ризиків на економічний потенціал.

На сьогодні відсутня система показників аналізу ризику для цілей формування ненормованих резервів. Для отримання достатньої і надійної інформації про ризики в рамках аналізу достатності резервів повинна бути побудована узгоджена система індикаторів ризику з метою моніторингу та аналізу наслідків ризикових подій. Використання об'єктно-орієнтованого аналізу ризику зниження економічного потенціалу дозволяє сформувати інформацію для оцінювання резервів на покриття втрат від ризикових подій. Він передбачає: визначення об'єктів аналізу ризику (зниження ефективності, виникнення гарантійних зобов'язань, зниження вартості фінансових інвестицій, неплатоспроможності, непогашення дебіторської заборгованості) згідно з концепцією "резервування" (забезпечення економічних вигід); класифікацію ризиків за об'єктами, видами, причинами і чинниками; узгодженість методів, індикаторів і процедур з визначеними об'єктами. Так, ступінь ризику зниження ефективності характеризують втрати прибутку – рівень зниження прибутку, доходу в порівнянні з очікуваними результатами. Для визначення чинників ризику зниження ефективності, оцінки ймовірності та можливої величини втрат прибутку використовується метод експертних оцінок.

Методологічним базисом резервування коштів на покриття ризику неплатоспроможності є відома концепція управління грошовими потоками на основі касових розривів, згідно з якою абсолютна величина резерву платоспроможності підприємства рівнозначна потребам фінансового забезпечення касового розриву. Виходячи з цього положення в даному дослідженні в якості індикатора ризику неплатоспроможності визначено показник потреби в операційному залишку грошових активів, скоригований на коефіцієнт варіації (нерівномірності) їх надходження. Оптимальний розмір резервів на покриття ризику неплатоспроможності пропонується визначати на основі системи показників, яка об'єднує: показник найбільш ймовірної суми грошових надходжень в майбутньому періоді, середнє квадратичне відхилення можливих результатів від прогнозованого,

коефіцієнт варіації надходження грошових коштів, показник потреби в операційному залишку грошових активів, показник потреби в резерві (залишку) грошових активів. Так, оцінку впливу ризику непогашення дебіторської заборгованості на прибуток підприємства необхідно здійснювати шляхом співставлення прибутку від зростання обсягу реалізації продукції за рахунком надання кредиту та додаткових фінансових витрат (оформлення кредиту та інкасація боргу, фінансові втрати від безнадійних боргів):

$$ВРП_{дз} = ДОП \times П_{оп} - В_{фдз} \times \Delta В_{дз} - ЗБ, (1)$$

де ДОП – додатковий обсяг продажів, $П_{оп}$ – прибуток від продажів у відсотках до обсягу продажів, $В_{фдз}$ – витрати фінансування інвестицій в дебіторську заборгованість (вартість залучення нового капіталу, що витрачається на фінансування дебіторської заборгованості), $\Delta В_{дз}$ – зростання витрат, пов'язаних з дебіторською заборгованістю, ЗБ – збиток від безнадійних боргів.

Це дозволяє оцінити та спрогнозувати, з одного боку рівень втрат від дебіторської заборгованості, а з іншого, більш точно спланувати резерви на покриття ризику втрат від дебіторської заборгованості.

Для оцінювання ризику знецінення боргових цінних паперів зосереджено увагу та таких індикаторах, як: кредитний ризик, граничний обсяг кредитування, якість забезпечення заборгованості, граничний обсяг резерву. Критерієм вибору рішень щодо резервування є співвідношення граничного обсягу кредитування і фактичної величини зобов'язання. Якщо він більший одиниці, то резерв у заємодаців не створюється. В протилежному випадку вартість наданого кредиту повинна бути скоригована. Цей показник є розрахунковим значенням умовної ставки резервування. Для довгострокових боргових фінансових інвестицій основою для розрахунку ліміту кредитування є прогнозна величина чистого грошового потоку контрагента. Ставкою резервування є різниця між одиницею та співвідношенням граничного і фактичного обсягу дов-

гострокових зобов'язань. Для оцінювання ризику знецінення майнових інвестицій доцільно використовувати метод економічної оцінки чистих активів підприємства, в яке здійснено фінансові інвестиції. Такий підхід дозволяє обґрунтувати показники бюджету резервних коштів на покриття ризику.

Гнучкість бюджетування резервних коштів забезпечується шляхом розробки бюджету за результатами аналізу ризику втрати економічних вигід. Це положення проявляється в обґрунтованості його елементів і постійному коригуванні в залежності від ризику та результатів аналізу достатності сформованих на початок бюджетного періоду резервів. Так, якщо резерв за відповідним видом ризику оцінюється як надмірний, то величина відрахувань в даний резерв може бути зменшена. І навпаки, виходячи з розподілу ризику в часі, здійснюється збільшення відрахувань в резерв до розрахункової величини. Звідси, бюджетування слід розглядати з погляду резервування можливих ризикових явищ. Вибір доцільної альтернативи бюджету резервних коштів здійснюється залежно від обмежень розподілу власних фінансових ресурсів. Такими обмеженнями є рівень ризику фінансово-господарської діяльності та відхилення за результатами контролю збереження і використання резервних коштів. На етапі формування бюджету резервних коштів необхідно визначати оптимальну структуру розподілу чистого прибутку між інвестиціями, резервами економічного потенціалу і виплатою дивідендів. Це означає, що бюджет формується з урахуванням обмеження розподілу власних ресурсів у відповідності з рівнем ризику діяльності підприємства, з одного боку, а з іншого – необхідний постійний контроль за інвестуванням резервів і їх використанням.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Результати господарської діяльності підприємств реального сектору економіки характеризуються тенденцію зниження економічного потенціалу переважно у зв'язку із використанням недосконалих методів управління та зростанням ризиків кризових явищ. Існує не-

обхідність побудови контрольно-аналітичної системи, спрямованої на вартісно-орієнтоване управління економічним потенціалом підприємств та запобігання ризикам. Організація пооб'єктного контролю і аналізу забезпечує формування інформації для оцінювання економічного потенціалу підприємств та дозволяє сконцентрувати увагу на ключових індикаторах, що характеризують причинно-наслідковий зв'язок: ефективність – потенціал відтворення вартості; витрати – доходи – прибуток; прибутковість – платоспроможність; ефективність – резерви потенціалу.

Впровадження нового підходу до контролю та аналізу резервів економічного потенціалу дозволяє сформувати інформацію для розробки бюджету резервних коштів. Процедури оцінювання резервів потенціалу ефективності діяльності та ризиків втрат прибутку створюють інформаційну базу для прогнозування вартості підприємства на довгострокову перспективу.

Упорядкованість структури інформаційного забезпечення у відповідності з формами та сегментами контролю і аналізу потенціалу створення вартості підприємства сприятиме підвищенню ефективності управління економічним потенціалом. Подальші дослідження спрямовані на розробку методологічних засад обліково-аналітичного забезпечення корпоративної інтегрованої звітності, орієнтованого на сталий розвиток підприємств.

Література

1. *Ионин Е. Е.* Система показателей оценки имущественного положения предприятий: монография / Е. Е. Ионин. – Донецк: Юго-Восток, Лтд, 2006. – 431 с.
2. *Stern J. M.* The EVA challenge. Implementing value added change in an organization / J.M. Stern, J.S. Shiely. – N.Y.: JohnWileyandSons, 2001. – 240 p.
3. *Turnbull N.* Internal control: guidance for directors on the combined code / N. Turnbull // Institute of Chartered Accountants in England and Wales. – London: ICAEW, 1999. – P. 210.
4. *Костирко Р. О.* Контроль і аналіз в системі управління економічним потенціалом господарюючого суб'єкта: методологія

та організація: монографія / Р.О. Костирко. – Луганськ: СНУ ім. В.Даля, 2010. – 728 с.

5. *Петренко С. М.* Інформаційне забезпечення контролю господарських систем: [монографія] / С.М. Петренко. – Донецьк: ДонДУЕТ, 2007. – 290 с.

6. *Сардачук І. І.* Обліково-інформаційне забезпечення внутрішньогосподарського контролю / І. І. Сардачук // Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2009. – № 647. – С. 510-514.

7. *Корінько М. Д.* Контроль та аналіз діяльності суб’єктів господарювання в умовах диверсифікації: теорія, методологія, організація: монографія / М. Д. Корінько. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агенство», 2007. – 429 с.

8. *Корягін М. В.* Бухгалтерський облік у системі управління вартістю підприємства: теоретико-методологічні концепції: [монографія] / М. В. Корягін. – Львів: ЛКА, 2012. – 389 с.

9. *Дмитренко І. М.* Система внутрішньо корпоративного контролю: передумови запровадження та чинники ефективності / І. М. Дмитренко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – № 5. – С. 41–51.

10. *Мех Я. В.* Обліково-аналітична інформація в управлінні внутрішніми резервами (на прикладі підприємств промисловості України): монографія / Я. В. Мех. – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 553 с.

11. *Друри К.* Управленческий и производственный учет: учебник / К. Друри: пер. с англ. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 1071 с.

12. *Березін О. В.* Економічний потенціал аграрних підприємств: механізми формування та розвитку / О. В. Березін, О. Д. Плотник. – Полтава: Інтер Графіка, 2012. – 221 с.

13. *Пантелеєв В. П.* Внутрішньогосподарський контроль: методологія та організація: монографія / В.П. Пантелеєв; Державна академія статистики, обліку та аудиту. – К.: ДП “Інформ.-аналіт. агенство”, 2008. – 491 с.

14. *Максимова В. Ф.* Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства – системний підхід до розвитку: монографія / В.Ф. Максимова. – К.: АВРІО, 2005. – 262 с.

References

1. *Ionin, E. E.* (2006). The system of indicators of estimation of the property position of enterprises: monograph. Donetsk: South-East, Ltd., 431.

2. *Stern, J. M.* (2001). The EVA challenge. Implementing value added change in an organization. N.Y: JohnWileyandSons, 240.

3. *Turnbull, N.* (1999). Internal control: guidance for directors on the combined code. Institute of Chartered Accountants in England and Wales. London: ICAEW, 210.

4. *Kostyrko, R. O.* (2010). Control and analysis in the system of management of the economic potential of a business entity: methodology and organization: monograph. Lugansk: SNU them. V. Dalya, 728.

5. *Petrenko, S. M.* (2007). Information security control of economic systems: monograph. Donetsk: DonDUET, 290.

6. *Sardachuk, I. I.* (2009). Accounting and information support of internal control. Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic". Management and Entrepreneurship in Ukraine: Stages of Development and Development Issues, 647.

7. *Korinenko, M. D.* (2007). Control and analysis of business entities in the conditions of diversification: theory, methodology, organization: monograph. Kyiv: DP "Inform.-analyte. Agency ", 429.

8. *Koryagin, M. V.* (2012). Accounting in the management system of the value of the enterprise: theoretical and methodological concepts: monograph. Lviv: LKA, 389.

9. *Dmitrenko, I. M.* (2014). The system of internal corporate control: the preconditions of implementation and efficiency factors. Accounting and auditing, 5: 41-51.

10. *Mehov, Ya. V.* (2002). Accounting and analytical information in the management of internal reserves (for example, the enterprises of the Ukrainian industry): monograph. Ternopil: Economic Thought, 553.

11. *Drury, K.* (2003). Management and production accounting: [textbook] / K. Drury: per. from English. Moscow: UNITI-DANA, 1071.

12. *Berezin, O. V. & Carpenter O. D.* (2012). Economic potential of agrarian enterprises: mechanisms of formation and development. Poltava: Inter Graphics, 221.

13. *Panteleev, V. P.* (2008). Internal control: methodology and organization: monograph;

State Academy of Statistics, Accounting and Audit. Kyiv: DP "Inform-analit. agency ", 491.

14. *Maksimova, V. F.* (2005). Internal control of economic activity of an industrial enterprise - systematic approach to development: monograph. Kyiv: AVRIO, 262.

Костырко Р.О.

Перспективы развития системы контрольно-аналитического обеспечения управления экономическим потенциалом предприятий

В статье очерчен круг проблем и доказана приоритетность формирования системы контрольно-аналитического обеспечения управления экономическим потенциалом предприятий на основе объектно-ориентированного подхода. Определена система объектов и показателей контроля и анализа экономического потенциала в соответствии с циклом воспроизводства стоимости предприятия. Сформулированы методологические положения пообъектного контроля и анализа потенциала эффективности деятельности предприятий. Обоснован объектно-ориентированный подход к контролю и анализу экономического потенциала, использование которого позволяет сформировать информацию для оценки рисков и резервов на покрытие потерь экономических выгод от рисков. Раскрыт механизм использования аналитической информации для разработки бюджета резервных средств.

Ключевые слова: система контрольно-аналитического обеспечения, объектно-ориентированный контроль и анализ, экономический потенциал, управление экономическим потенциалом, потенциал эффективности, риски, резервы.

Kostyrko R.

Prospects for the development of a system of control and analytical support for managing the economic potential of enterprises

The article outlines a range of problems and prioritizes the formation of a system of control and analytical support for managing the economic potential of enterprises based on an object-oriented approach. The system of objects and indicators of control and analysis of economic potential in accordance with the cycle of reproduction of the value of the enterprise is determined. The methodological provisions of object control and analysis of the potential of enterprise activity efficiency are formulated. The object-oriented approach to the control and analysis of economic potential, the use of which allows to form information for the estimation of risks and reserves for covering losses of economic benefits from risks, is substantiated. The mechanism of the use of analytical information for the development of the budget of reserve funds is disclosed.

Key words: system of control and analytical support, object-oriented control and analysis, economic potential, economic potential management, efficiency potential, risks, reserves.

Рецензент: Терещенко О. О. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри «Корпоративні фінанси і контролінг» ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ, Україна .

Reviewer: Tereschenko O. – Professor, Ph.D. in Economics, Head of Corporate Finance and Controlling Vadim Getman Kyiv National Economic University, Kyiv, Ukraine.

e-mail: kfip@kneu.edu.ua

*Стаття подана
10.12.2017 р.*

